

1928 K 944

470

4
17
10

OBSERVATIONVM
DE POENIS ILLARVMQVE FINIBVS EX PLACITIS
IVRIS NATVRAE RECTE AESTIMANDIS
SPECIMEN V.

Q V O D
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
P R A E S I D E
CAROLO FRIDERICO TRILLERO

PHIL. ET IVR. DOCTORE ET POETA CAES. LAVREATO
DIE VI. AVGVSTI A. R. S. MDCCXCIV
H. L. Q. C.

E NVMERO EORVM
QVI SVB EIVS AVSPICHS SCRIBENDO ET DISSERENDO
SE EXERCENT

PVBLCO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT
CAROLVS GOTTFREDVS RAVSENDORFF
EVDISSA - LVSATVS.

V I T E M B E R G A E
LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRII.

1794

Delicta sunt animi morbi, et cur ita vocentur.

Animus et corpus sunt, ut notum est, praecipuae partes, ex quibus omnis hominis natura censetur, et quae eiusdem qualitatem moralem et physicam constituunt. Hoc respectu ipsi Icti romani homines in sanos et aegrotos distinguunt tam ratione corporis, quam ratione mentis, ipsique morbi in morales et physicos diuiduntur, ut sanitas alia moralis, alia physica, recte dicitur. Sed, ut haec omnia clarius innotescant, accuratas de sanitate et morbo concipiamus, necesse est, notionem. Sanitas a CICERONE ^{a)} dicitur corporis temperatio, cum ea congruunt inter se e quibus constamus; eandem clarius HORATIUS ^{b)} ab effectu actionum physicarum describit, ita praecipiens:

*Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis, nil
Diuitiae poterunt regales addere manus;*

ut ita contraria ex parte morbus in genere sit conditionis humanae contra ordinem naturae constitutio. VLPRIANVS in *L. 1. §. 7. π. de aed. edicto*, morbum dicit habitum cuiusque corporis contra naturam, qui usum eius ad id facit deteriorem, cuius causa natura nobis eius corporis sanitatem dedit; quem MODESTINVS in *L. 101. §. 2. de V. S. temporalem corporis imbecillitatem* vocat. Omnis morbus statum, contra ordinem naturae exsistentem, praefruit, in quem animus et corpus redigitur, si actiones

A 2

mora-

a) *In Tusculanae quaestiones*, Lib. 4. cap. 13.

b) Lib. 1. epist. 12 v. 5. quae ipsius THEOGNIDIS v. 722. verba esse videntur: γαστρι τε καὶ πλευραῖς καὶ ποσὶν ἔβρι πᾶθειν.

morales et physicae ita laeduntur, ut eo ordine, quo ex dispositione naturae sunt constitutae, non eueniant. Hinc PLATO ^{c)} dicit, animum et corpus valere, cum bene se habeant, imprimis vero animum aegrotare, si actiones moderamine sanae rationis, ab ipsa natura praescripto, non diriguntur. CICERO ^{d)} hos animi morbos perniciores esse asserit, quam corporis, quia animum sollicitant, et animus aeger, teste ENNIO, *semper errat, neque pati, neque perpeti potest cupere nunquam desinit*. Veteres tamen Philosophi ^{e)} animi morbos latius interpretantur, et sub eis omnes animi perturbationes comprehendunt, quam ob causam, animi affectionem, *lumine mentis carentem amentiam* vocarunt, eosque sanos dixerunt, quorum mens motu, quasi nullo morbo, perturbata est. Sed recte monuit CICERO, ^{f)} has denominationes minus vsitate fieri, quia affectiones quidem morborum animi causae esse possunt, ipsae tamen morbi non sunt. Si animus, auspice sana ratione, principii illarum obstat, praesens sanitas conseruatur, sin vero, ab eis vincitur, tunc demum morbo affectus dici potest. Quod morborum originem attingit, ARISTOTELES ^{g)} illam ex triplici fonte deducit, ut vel sponte, ex imbecillitate physica oriantur, vel casu obuenant, vel denique ex culpa et vitio hominis causam habeant, quo respectu delicta animi morbi, et a Graecis νοσοι και παθη της ψυχης, ^{h)} vocari possunt. Cum enim delicta ex neglectu sanae rationis diiudicari debeant, sequitur, omne scelus animi morbum constituit, sed non omnem animi morbum, esse delictum, uti exemplum in furiosis, et omnibus occurrit, qui sine culpa in eum statum redacti, ut intellectus lumine uti impediuntur, qui magis lugendi, quam accusandi sunt. ⁱ⁾ Qui igitur integer vitae, scelerisque purus viuit, actionibus bonis sanitatem animi conseruat; si vero meliora scit, probatque, et tamen deteriora sequitur, morbo laborat, quem actiones malae, praeslantiae humanae haud conuenientes, producut,

ut

c) In Gorg. pag. 317.

d) In *Tusc. quaest.* Lib. 3. c. 3.

e) Ita SENECA Lib. I. epist. 16. *iram, animi delictum*, dicit.

f) Loc. cit. cap. 5.

g) De mor. ad Nicem. Lib. 3. cap. 7.

h) SIMPLICIUS ad EPICET. enchirid. cap. 38. pag. 247.

i) Ita PLATO in *Timaeo* pag. 1084. morborum animi duo genera esse statuit, *insaniam et imperitiam μανίαν και ἀμαθίαν.*

vt sibi ipse illud, *sum egomet mihi funeris auctor*, acclamet. Haec enim est naturae humanae conditio, vt omnes actiones, vt soni in re musica, concordent inter se conspirent, quo argumento, a similitudine defumto, vtitur MAX. TYRIVS, ^{k)} si praecipit, naturam in omnibus certum ordinem seruare, vnde ita concludit: *εαν δε τι τουτων εξελης, διεκοψας την φυσιν, ωσπερ εν αρμονια φθογγων*, si quid ex his tollas, naturam mutilas, vti in harmonia vocum accidit, quam ob rem ipsam naturam perfectissimam harmoniam, *τελευτατην αρμονιαν*, appellat. Sed *mutilare naturam* nihil aliud est, quam actum naturali dispositioni contrarium admittere, quo homo a naturali conditione deicitur, de quo casu loquitur PLUTARCHVS, esse *υσηματα της ψυχης τα κατα φυσιν εξιζαντα τον ανθρωπον*.

§. 20.

Poenae, delictorum dicitur medicina.

Omni morbo medicina quadam, vt prior sanitas restituatur, subueniendum est. Cum vero delicta ad morbos referantur, et humanae interfit societatis, vt sana atque integra praestetur, curatione opus est, quae in poenis infligendis consistit. *Omne enim poenae genus*, vt *SENECA* ^{l)} monet, *remedii loco admouetur*, ideoque ipsa poena a PLUTARCHO *ιατρεια της ψυχης*, ab HEROCLE *ιατρικη ποιησις* appellatur, quia omnis castigatio peccantis animas est quaedam medicina, et improbo conducit poenas dare, quemadmodum aegro prodest corpus curandum tradere medico. ^{l)} Remedia enim alia sunt physica, alia moralia, quae legibus continentur, hinc *PLATO* ^{m)} concludit, vt *ars gymnastica* sanitatem corporis, ita *legatis*, animi restitueret. Ipse tamen *loc. cit. pag. 326*. mentem clarius exponit, pessimum esse poenas non dare, et addit sat grauem rationem, quia quasi medicamentis, ab omnium maximo iniustitiae morbo, animus liberatur per *medicinam iudicialiam*. Sed quis forsitan opponet, hunc medendi modum solum spectare poenas, quae dicuntur, emendatrices, non ad eas applicari posse, in quibus,

A 3

finis

^{k)} Diff. 27. p. 272.

^{l)} de ira Lib. I. cap. 16.

^{l)} Vid. ALCINOVS de doctrina Platonis cap. 32. ^{m)} In Gorg. pag. 317.

finis reum emendandi, esset frustraneus. Sed cum duplex sit medicinae finis, alter amissam sanitatem restituendi, alter praesentem conservandi, uterque pariter in remedio poenae attendi debet, si delinquens poena afficitur, ut alii a simili delicto deterreantur. Quod vero Veteres poenam medicinae equipararunt, hoc non sine ratione sufficienti statuerunt, quia exinde melius et necessitas, et puniendi ratio determinari potest. Diversa morborum genera, uti varia desiderant remedia, ita etiam, cum in tot animis varia vitia videas, pro cuiusque morbo, ex praecepto SENECÆ, *) apta quaeratur medicina. Nam ratio medendi esse debet morbo accommodata, atque aeger et flagrans animus haud leuioribus remediis reslingendus est, quam libidinibus ardescit. °) Hunc in finem recte ARISTOTELES †) docet, ita inquit: αἱ κολασεῖς ἰατρικαὶ τῶν ἐσάν. Αἱ δὲ ἰατρικαὶ διὰ τῶν ἐναντίων πεφικασί γινέσθαι, poenas esse curationes, quae interdum per remedia violentiora et sibi contraria fiunt.

§. 21.

Quatenus delicta integrae societati laesionem inferant.

Omnes homines coniunctim considerati, corpus quoddam, quod vulgo *morale* seu *mysticum* dicitur, constituunt, quod societatis atque vnum consanguinitatis arctissimum vinculum adstrinxit, quod M. ANTONINVS συγγειαν ἀνθρώπων πρὸς πᾶν το ἀνθρώπων γένος appellat. Eodem modo accurate concludit LACTANTIUS, †) *si ab uno*, inquit, *Deo inspirati, et animati, quid aliud, quam fratres, sumus*, quia teste LUCRETIO †)

— — *coelesti sumus omnes semine oriundi,
Omnibus ille idem pater est.*

Sed uti ea est corporis hominis physici conditio, ut ex variis membris constet, quae sibi inuicem opitulari debent, ut quodlibet illorum officio suo recte fungatur, ita haec pariter ad societatem, quae *morale corpus* dici-

*) Loc. cit. °) vid. TACITVS Ann. Lib. 3. cap. 54. †) ad Nicom.
Lib. 2. cap. 2. †) Instit. diuin. Lib. VI, c. 10. †) de rer. nat. Lib. II.
v. 290.

dicitur, applicari possunt. Homines enim sunt membra corporis illius magni, cuius integritas aestimatur ex singulorum actionibus, communi securitati consentaneis, totiusque sanitas interruptitur, si membrum alteri damnum infert. Qua de causa SENECA¹⁾ sibi eam mouet quaestionem: *quid si nocere velint manus pedibus? manibus oculi?* cui haec addit rationem: *ut omnia membra inter se consentiant, quia singula seruari totius interest; nam ad coetum geniti sumus.* CICERO²⁾ haec ab effectu ita explicat, *ut si unumquodque membrum, inquit, ut posse putaret se valere, si proximi membri valetudinem ad se traduxisset, debilitari et interire totum corpus necesse esset.* Rationem, cur homo alteri iniuriam inferre prohibetur,³⁾ FLORENTINVS in L. 3. 7. de I. et I. hanc constituit: cum inter nos natura cognationem quandam constituit, consequens est, hominem homini insidiari, nefas esse, et quidem ex ea, quam PAPINIANSVS in L. 7. 7. de seru. export. suppeditat, causa, eum beneficio potius adfici hominem interfit hominis, nam canente OVIDIO:⁴⁾

*Conueniens homini, hominem seruare voluptas,
Et melius nulla quaeritur arte fauor.*

Atque haec iuris naturae praecepta etiam in statu ciuitatis a singulis facta ac tecta sunt conseruanda, uti eum in modum ita concludit SENECA:⁵⁾ *uti nefas est nocere patriae, ergo ciui quoque, qui pars patriae, ergo homo homini, nam hic in maiore tibi vrbe ciuis est.* Sub maiore vero vrbe intelligit ipsum terrarum orbem, quae magna a Veteribus *patria* vocatur. Ex his facile reddi potest ratio, cur delicta singulorum, non eum solum, in quem commissa, iniuria afficiant, sed etiam se referant ad integram societatem, in qua singuli arcto foedere inuicem sunt vniti, ita, ut laesiones singulis illatae, integro vnito corpori sint nociuae. Laedens enim per factum illicitum communis felicitatis amplificandae finem interuertit, laesus per illatam iniuriam impeditur, quo

1) de ira Lib. II. cap. 31. vid. et epist. 95. *natura nos cognatos edidit, cum ex iisdem, et in eadem gigneret.* 2) de offic. Lib. III. cap. 5 et 6.

3) Eadem placita habet PLATO Lib. II. de republica p. 592. *μητ' ἀδινεω, μητ' ἀδινεωσιν.* 4) Ex Pont. Lib. II. ep. 9. v. 39. 5) de ira Lib. 2. c. 31.

quo minus in hunc finem actiones dirigere possit, et denique caetera
ruri securitas ob metuenda similia mala turbatur atque iniusto modo
violatur.

§. 22.

Finis poenarum princeps est securitas generis humani.

Praeceptum illud, *neminem laede*, et quod hoc continetur, *suum cui-
que tribue*, est lex animis hominum inscripta, ex cuius violatione obliga-
tio ad poenam est deriuanda. Sunt igitur poenae merito fulera huma-
nae salutis, cum summa felicitas eo tendat, ut omnes ac singuli contra
metuenda pericula sint tuti, et pace communi, quae recte a MONTES-
QVISIO *) lex prima et principalis naturae dicitur, fruantur. Ita teste
LYCRETIO, 2) contraria ex parte

*Non facile est, placidam et pacatam degere vitam,
Qui violat factis communia foedera pacis,*

quoniam potius tranquillitas ac securitas, quae uti omnis iuris, ita et poe-
narum, est finis principalis, iniusto modo laeditur. Omnis poenae ef-
fectus esse debet, ut ad exemplum (*παράδειγμα*) infligatur, ut alii idem
delictum committere caueant. Inde a PUFFENDORFIO 2) non dissen-
timus, si poenarum finem in genere ponit in *praecautione laesionum*, si
enim laesiones praecauentur, secura redditur societas humana. In eo
tamen ipsi 4) assentiri non possumus, si securitatem et utilitatem quo-
rumlibet pro tertio sine habet, quem primo loco ponere debuisset. Et
ratione huius finis omnis poena exemplaris esse debet, sine delinquens
emendetur, siue tollatur. Doctores quidem poenas exemplares solum
ad capitales, et eas, quae publico in conspectu fieri solent, restringunt,
sed inde concludi nequit, eas solum esse exemplares, certamque poena-
rum speciem constituere. Fatendum quidem est, animaduersiones, quo
notiores sunt, plus ad exemplum emendationemque proficere, inde et-
iam SENECA 5) exclamat: *feriatur in foro reus, omnes videant*. Quam
ob

*) L'Esprit des Loix. Liv. 16. ch. 2. La paix seroit premiere Loi naturelle.

2) Lib. 5. v. 1153. 2) In Iur. Nat. et Gent. Lib. 8. c. 3. §. 9. 4) loc.
cit. §. 12. 5) Controvers. Lib. IV. c. 25.

ob rem QUINTILIANVS, ^{c)} *quoties noxios cruci figimus, inquit, celeberrimae eliguntur viae, ubi plurimi intueri, plurimi commoueri hoc metu possint, et rationem addit: omnis poena non tam ad delictum, quam ad exemplum pertinet. Eadem ratio videtur fuisse poenarum, quae apud Veteres erant vsitatae, et in mutilatione membrorum corporis consistebant. Ita Caesar rebellibus manus praecidit, quo testator esset poena improborum, et Auidius Cassius defectoribus crura et poplites incidit, quia maius exemplum esset viuentis miserabiliter criminosi, quam occisi. Attamen et reliquae poenae, quae minori apparatu et cruciatu infliguntur, exempli causa fiunt, ita, vt semper aliis in notitiam venire possint. Ad hunc finem generalem respexit VLPRIANVS in *L. 6. §. 1. π. de poen.* qui ideo omnem poenam exigendam esse sancit, vt *exemplo delicti* minus delinquant, et *§. 2. tit. L.* diuersa genera poenarum, quae aut vitam adimant, aut exilium, aut coercionem corporis contineant, recenset. Eodem modo disponit TRYPHONINVS in *L. 31. pr. π. Depos.* vt male meritis publice exemplo aliis ad deterrenda maleficia sit, cuius bona in publicum deferenda, vt egestate laborare cogatur. Repetuntur haec in *L. 7. C. ad L. Fabiam* et *L. 1. C. ad L. repetund.* vt *vnus poena metus possit esse multorum.* Hinc laesus quidem satisfactioni suae, non vero publicae, reuocari potest, cum poena bonum futurum intendat. Non punitur tantum, quia peccatum est, sed potius, ne in posterum peccetur; reuocari praeterita non possunt, futura tantum praecauentur. ^{d)} Quae simili modo PLATO ^{e)} exprimit, poenam irrogari *μελλοντος χερει, ινα μη αυθις αδικηση, μη αυτος ουτος, μητε αλλος τουτων ιδων κολασηνται.* Ex his satis demonstrari potest, solam laedentis territionem vnicum finem esse non posse, quippe cum huic obset opinioni experientia quotidiana, delinquentes plerumque poenis non deterri, potius illam regulam, *semel malus, semper talis, in eodem genere delicti,**

c) Declam. 274. ita et RENAZZI in *Elem. iur. crim. P. II, pag. 39.* *Nihil, ait, magis fini poenarum congruit, quam vt palam delinquentibus infligantur eoque apparatus, qui aptior sit ad vulgi animos excitandos et deterrendos.* d) SENECA *de clement. cap. 16.* e) PROTAGOR, p. 226.

delicti, interdum veram deprehendi. Sed ratione futurae securitatis stabilendae, ut omnes metu poenae arceantur, a simili delicto, vnus idemque est finis, quo reliqui poenarum fines, qui *secundarii* dicuntur, continentur, ad quos a Graecis *υβρεσις*, emendatio delinquentis, *παρδειγμα*, exemplum aliorum, et *αποπληρωσις*, quae a GELLIO *τιμωρια* dicitur, satisfactio laesi, refertur. Ante vero, quam de singulis mentem nostram explicemus, liceat nobis diuersas Veterum et Recentiorum Philosophorum recensere opiniones, qui hac de re non vniam eandemque fouerunt sententiam. Non alium tamen finem summum, quam tranquillitatem et quietem reipublicae esse posse, omnes fere, qui de poenis philosophantur, vno ore fatentur, atque eum etiam pro necessitate poenarum infligendarum agnoscere debent, nam modo in specialibus finibus statuendis diuersa vtuntur philosophandi ratione.

§. 23.

Diuersae Virorum Doctorem, de finibus, qui minus principales dicuntur, exponuntur opiniones.

Cum finium specialium ea esse debeat conditio, ut se semper ad finem summum, securitatem et tranquillitatem totius societatis referant, inter omnes constat illos pro qualitate et gravitate delicti esse attendendos atque aestimandos, ut hic effectu suo salutari non desituantur. Et quamuis multum intersit, ut inuicem inter se secernantur, ac certo modo determinentur, illi tamen, qui de finibus poenarum sententiam suam exposuerunt, in diuersas partes abierunt, et partim diuersos statuerunt, partim primarium secundariis immiscuerunt, partim denique pro specialibus finibus habuerunt, qui iam alio sub fine continentur, et non re, sed modo verbis, diuersi esse videntur. Ita PLATO^{f)} delinquentis emendationem aliorumque exemplum assumit, ut rei ipsi et qui eum puniri viderunt, delictum oderint, quem et sequitur HOBESIVS,^{g)} ut laedens

f) In Gorgia p. 357. *η βελτιονι γινωσθαι και δυνασθαι, η παραδειγμα τοις αλλοις.* vid. et de legg. pag. 923.

g) de ciue cap. 3. §. 11.

laedens corrigatur, vel alii exemplo moniti fiant meliores. Sed, ut iam
 §pho praecedente monuimus, omnis poena fieri debet ad exemplum, ne
 in posterum simile delictum metuatur, alio enim modo securitas
 omnium, quae summus est finis, conservari non potest. His, quos
 PLATO constituit, finibus, GELLIVS ^{b)} ex mente Veterum Philoso-
 phorum, inprimis TAVRI, satisfactionem laesi addidit, ipse tamen am-
 biguus haeret, an PLATO hanc poenae sumendae causam, quasi par-
 uam, et rei non necessariam, praetermiserit nec ne. Illam vero sub
 utroque sine comprehendisse videtur, quia omnis poena vindicat ini-
 uriam, et tuctur auctoritatem eius, cuius intererat, ne delictum sit com-
 missum. Interim tamen etiam ARISTOTELES omnis poenae ratio-
 nem in eo ponit, ut laedens emendetur, laeso vero satisfiat τὸ ποιῆντος
 ἐνὲν ἰνὰ ἀποπλῆραθῆ; quam pariter PLVTARCHVS sententiam aliis
 verbis amplectitur, poenas non modo in posterum inhibere delinquendi
 audaciam, sed et iniuria affectos consolari τὸ παρηγοῆσθαι τὸς πεπονθότας
 ἐνὲν ἀνταῖς. SENECA ^{c)} vero hos tres poenarum fines agnoscit, ita
 praecipiens: in vindicandis iniuriis haec tria lex secuta est, quae Prin-
 cept quoque sequi debet, *ut aut eum, quem punit, emendet, aut poenas
 eius ceteros meliores reddat, aut ut, sublatis malis, securiores ceteri vivant.*
 Sed ratione effectus triplex hic finis non obtinet, quia alter altero conti-
 netur, et principalis secundariis immiscetur. Nam cum omnis poena eo
 sine instigatur, ut communis securitas stabiliatur, ad eam semper respi-
 ciendum est, siue delinquens plane tollatur, siue emendetur, siue ceteri
 meliores reddantur, qui ultimus tamen finis iam sub eo, qui obtinendae
 communis fit securitatis, comprehenditur. GROTIUS ^{d)} omnis poenae
 rationem ponit in utilitate eius, qui peccavit, aut eius, cuius intererat,
 non peccatum esse, aut indistincte quorumlibet. Inter omnes vero co-
 piose et praeter necessitatem profuse hac de re philosophatus est RVF-
 FENDORFIVS, ^{e)} statuit enim tres poenarum fines generales, cuique
 generali speciales subiungit. Quorum primus est *praecautio laesionum*,
 qui obtineret, si delinquens vel in melius emendetur, vel coerceatur ita,
 ut non possit deinceps delinquere, vel alii eius exemplo deterreantur.

B 2

Alte.

^{a)} In Noct. Attic. Lib. 6. cap. 14. ^{b)} de Clem. Lib. 1. c. 22. Lib. 1. cap.
 ult. de ira. ^{c)} Lib. 2. c. 20. §. 9. et 10. ^{d)} Lib. 8. c. 3. §. 11.

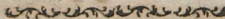
Alterum esse dicit *utilitatem* eius, cuius intererat, non esse peccatum, ut ne tale quid in posterum patiatur ab eodem, aut aliis, hunc vero finem iterum effectum haberet, si reus vel tollatur, vel ipsi vires nocendi, solum vita, adimantur, vel, si emendetur. Tertium denique collocat in *utilitate quorumlibet*, ne is ipse, qui vni nocuit, deinceps aliis noceat. Sed non necesse est, ut moneam, quod paucis fieri potuit, per plura et superflua esse factum, quia iam ex fine primo ea sequuntur, quae ex secundo et tertio deducuntur, et vice versa secundus et tertius se rursus ad priorem refert. Sed praeter necessitatem copiosus viderer, si omnium hac de re vellem recensere sententias, modo ex recentioribus adhuc rrimuiros, BECCARIAM, PÜTTMANNVM et QVISTORPIVM, qui iuri criminali illustrando novum quasi lumen accenderunt, in medium producant. Communi pariter suffragio securitatem et tranquillitatem publicam finem summum agnoscent, cui tamen BECCARIA^{m)} addit, ut alii deterreantur, et ipsi delinquenti facultas, alios in posterum laedendi, adimatur. Quem et sequitur QVISTORPIVS,ⁿ⁾ addita distinctione, ut in poenis non capitalibus reus emendetur, atque ex accidenti interdum respiciatur ad restitutionem damni laeso praestandam. Illustr. PÜTTMANNVS^{o)} denique ex illa CICERONIS^{p)} sententia, *ipse delinquens, ne quid tale posthac committat, et caeteri fiant ad iniuriam tardiores*, fines secundarios deducit. Nolo ea, quae iam supra monui, latius repetere, omnem poenam ideo principali ex parte esse intelligendam, ut alii deterreantur, quae terrore eos meliores reddere debet, de quibus idem delictum erat metuendum. Hoc modo addam, hunc communis securitatis finem effectus suos sortiri, siue delinquens emendetur, siue ipsi in posterum delinquendi occasio adimatur, quod fieri potest, si vel prius ipsa vita, vel in eum statum redigatur, ut viuis aliis nocere nequeat. Quatenus vero singuli hi fines in poenis intelligendis sint allequendi, in sequentibus nos docturi sumus.

m) de delictis et poen. §. 15. pag. 68.

n) in iur. crim. §. 71.

o) in elem. iur. crim. §. 60.

p) de offic. Lib. I. c. 11.

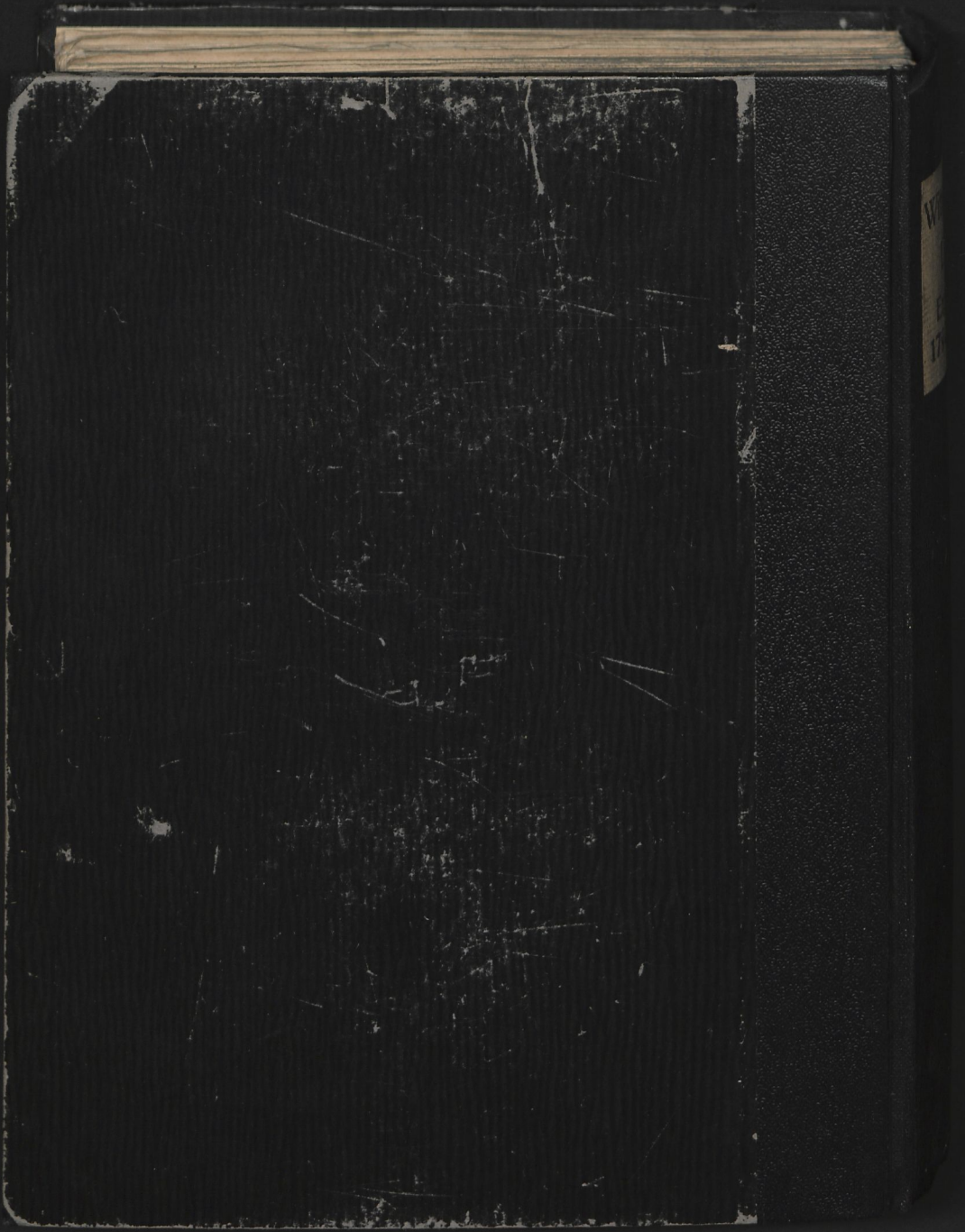

Wittenberg, Diss., Ergbd. 7, 1792-96
vol 18

f
86.

1928 K 944

478
OBSERVATIONVM
DE POENIS ILLARVMQVE FINIBVS EX PLACITIS
IVRIS NATVRAE RECTE AESTIMANDIS
SPECIMEN V.

QVOD

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

PRAESIDE

CAROLO FRIDERICO TRILLERO

PHIL. ET IVR. DOCTORE ET POETA CAES. LAVREATO

DIE VI. AVGVSTI A. R. S. MDCCXCIV

H. L. Q. C.

E NVMERO EORVM

QVI SVB EIVS AVSPICHS SCRIBENDO ET DISSERENDO

SE EXERCENT

PVBLCO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

CAROLVS GOTTFREDVS RAVSSENDORFF

EVDISSA - LVSATVS.

VITEMBERGAE

LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRIL

1794